

[Steen Folke]

rer, at man under de og de omstændigheder kan afvise sigtedes valg af juridisk bistand.

For enhver umiddelbar bedømmelse er det en klar overtrædelse. Det kan hænde, at jurister kan bortforklare den, men det gør i virkeligheden mindre til sagen, for det vil blot forøge indtrykket af vilkårlighed, manipulation, utroværdighed og taskenspilleri. Et sådant indtryk er en nok så væsentlig politisk realitet og burde interessere regeringen og alle andre for den sags skyld nok så meget som, om der nu kan fremskaffes en juridisk bortforklaring. Men hvad svarede justitsministeriet, da VS tog spørgsmålet op i retsudvalget? Det svarede med en bevisførelse, som er kendt fra Erasmus Montanus: en sten kan ikke flyve, Morlille kan ikke flyve, ergo er Morlille en sten. Eller i justitsministeriets udgave: FN-konventionen ligner for største part den europæiske konvention, den europæiske konvention tillader udelukkelse af bestemte advokater, ergo tillader FN-konventionen det også. Ministeriet støttede sig til en ekspertkomité, som har sammenlignet de to konventioner, men man sprang let og veltrænet hen over den ubehagelige kendsgerning, at samme ekspertkomité udtrykkeligt gør opmærksom på, at nok er de to konventioner i vid udstrækning sammenfaldende, men netop FN-konventionens forpligtelse til at sikre juridisk bistand efter eget valg har ikke noget sidestykke i den europæiske konvention.

Tyroll (VS):

Om ikke af anden grund så for at få afklaret spørgsmålet om FN-konventionen og ministeriets selvmodsigelser må vi kræve fornyet udvalgsbehandling af lovforslaget inden tredje behandling, så vi i det mindste kan få besvaret det spørgsmål herom, som udvalgets flertal forhindrede for 5 uger siden.

Efter at dette forslag havde været fremsat stort set uændret ikke mindre end 4 gange og havde været under behandling i 2 år, og efter at der var varslet betækningsafgivelse, dukkede der pludselig et ændringsforslag op fra justitsministeren, som indeholdt noget principielt helt nyt, som afgørende bryder med de krav, der hidtil har været stillet som betingelse for at kunne varetægtsfængsle folk, som desuden forholder sig mere end tvivlsomt til grundlovens retsgarantier, og som retsudval-

get aldrig under de 2 års gennemgang havde haft lejlighed til at behandle. Det var forslaget om, at § 762 skulle udformes sådan, at det blev muligt at varetægtsfængsle folk i 5 dage i tilfælde, hvor de almindelige varetægtsbetingelser ikke er opfyldt.

Om en sådan bestemmelse, som ville være den mest vidtgående varetægtsbestemmelse, der nogen sinde har eksisteret i dansk retspleje, siger professor Gammeltoft-Hansen i sin disputats om varetægt:

»Den indebærer en klar afvigelse fra princippet om kvalificeret mistanke. Dette er et brud med en af de centrale fængslingsbetingelser i dansk ret gennem mere end et halvt århundede. Endvidere synes det ikke umiddelbart foreneligt med menneskerettighedskonventionens krav om, at fængsling kun må ske på grundlag af rimelig mistanke i henseende til den kriminalitet, som danner grundlag for varetægtsfængslingen. Allerede af denne grund må forslaget afvises.«

Det er for øvrigt karakteristisk for dette såvel som for alle andre vægtige bidrag til kritisk belysning af regeringens forslag, at de ikke er fremlagt af ministeren, at de ikke så meget som nævnes i ministeriets besvarelser af spørgsmål, og at retsudvalget ikke havde fået dem på bordet, hvis ikke VS havde fremlagt dem.

Ministerens forslag om 5 dages reglen var direkte inspireret af strafferetsplejeudvalgets betænkning, som indeholdt en tilsvarende 7 dages regel. Men som udvalget selv siger, side 28: »Den pågældende varetægt vil i realiteten komme til at virke som en forlænget opretholdt anholdelse«, altså i realiteten en forlængelse af den anholdelse, som ifølge grundlovens § 71 ikke må udstrækkes over mere end 3 dage. Nu skulle den så kunne forlænges til 7 dage eller efter ministerens forslag til 5 dage, blot ved at det, som i realiteten er en anholdelse, kaldes varetægt for ikke at komme i strid med grundloven. Ethvert fornuftigt tænkende menneske må selvfølgelig opfatte noget sådant som et prokurator-kneb, en omgåelse af grundlovens retsgarantier. Selv den tidligere justitsminister, som ikke altid var fornuftigt tænkende, kunne se, at den var for vanskelig at bortforklare, og det var grunden til, at han lige netop ikke medtog denne del af strafferetsplejeudvalgets forslag i sit forslag. I hvert fald udtalte han, da han blev spurgt herom under førstebe-